

Standard pro předávání dokumentů

Bohumil Chalupa
Národní archiv

Standard pro předávání dokumentů

- Příspěvek se zabývá návrhem standardu (normy) pro předávání dokumentů mezi entitami (správci dokumentů), např. mezi původci a archivy.
- Standard popisuje prostřednictvím informačního modelu a informačních toků postupy při předávání dokumentů pomocí definované množiny možných stavů a zpráv, které si entity vyměňují.
- Standard podporovaný ICA, UN/CEFACT a CEN je ve stadiu návrhu a v současné době je předložen k připomínkám.
- Business Requirement Specification (BRS) - šablona

Specifikace požadavků popisuje převod péče, vlastnictví a/nebo odpovědnosti za digitální dokumenty z jednoho systému do druhého, ať ve veřejném, nebo v soukromém sektoru. "Přenos péče" znamená formální převod odpovědnosti za digitální dokumenty, včetně odpovědnosti za pokračující uchování a přístup.

Příklady převodu:

- Z organizace, která dokumenty vytvořila, do archivu
- Z vytvářející organizace na jejího nástupce
- Z archivu zpět do vytvářející organizace
- Z vytvářející organizace do sekundárního úložiště a zpět

Specifikace popisuje převod péče z věcného hlediska. Je kompatibilní s ISO 15489-1, OAIS a MoReq.

Předpokládá se, že standardu budou využívat:

- Osoby odpovědné za dokumenty v organizaci
- Osoby provádějící převod dokumentů
- Osoby navrhující a implementující systémy spisové služby, které musejí odpovídat této normě
- Osoby testující spisové systémy na shodu s touto normou

Tvorby tohoto dokumentu se ujala skupina odborníků z CEN/ISSS/eBES/EG13 v koordinaci se skupinou UN/CEFACT TGB 19; obě skupiny se zabývají procesy eGovernmentu.

Podporován ICA ve spojení s ISO. Projekt byl schválen na setkání UN/CEFACT v New Delhi v Indii v říjnu 2006.

Na přelomu let 2006/7 byl proveden mezinárodní průzkum (anketa) ohledně požadovaných vlastností normy pro převod (výměnu) dokumentů.

V prosinci 2007 byla vydán návrh (draft) normy s žádostí o připomínky (do února); ty se nyní zpracovávají.

Vysvětlení zkratk

UN/CEFACT

United Nations Centre for Trade Facilitation and Electronic Business – Centrum pro podporu obchodu a elektronické podnikání Spojených národů

CEN/ISSS

European Committee for Standardization (Comité Européen de Normalisation), Evropská normalizační komise, založena 1961 národními normalizačními orgány EC

Information Society Standardization System – ICT aktivita CEN

ICA

International Council on Archives – Mezinárodní archivní rada

ISO

International Organisation for Standardization (Mezinárodní organizace pro normalizaci)

Odkazy na normy

- UN/CEFACT Modelling Methodology (UMM)
- Reference Model for an Open Archival Information System (OAIS)
- Producer-Archive Interface Methodology Abstract Standard (PAIMAS)
- Information and Documentation - Records Management - Part 1: General, ISO/IEC 15489-1:2001
- Information and documentation - Records management processes – Metadata for records - Part 1: Principles, ISO 23081-1:2006
- Information and documentation - Records management processes – Metadata for records - Part 2: Conceptual and implementation issues, ISO 23081-2:2007
- Model requirements for the management of electronic records (MoReq specification), CECA-CEE – CEEA, 2001
- MoReq2, CECA-CEE – CEEA, Bruxelles – Luxembourg, 2008

Odkazy na normy - pokračování

- Metadata Encoding & Transmission Standard (METS) <http://www.loc.gov/standards/mets/>
- PREMIS, <http://www.loc.gov/standards/premis/>
- Information technology – Multimedia framework (MPEG-21) – Part 2: Digital Item Declaration, ISO/IEC 21000-2:2005, [http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/c041112_ISO_IEC_21000-2_2005\(E\).zip](http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/c041112_ISO_IEC_21000-2_2005(E).zip)
- ISAD (G): General International Standard Archival Description, Second edition, International Council on Archives, 1999, ISBN 0-9696035-5-X, <http://www.ica.org/en/node/30000>
- Encoded Archival Description (EAD) <http://www.loc.gov/ead/>
- Encoded Archival Context (EAC) <http://www.iath.virginia.edu/eac/>

Struktura dokumentu

POŽADAVKY

ZPRACOVÁNÍ PROCESU

- Přenos digitálních dokumentů

DEFINICE INFORMAČNÍCH TOKŮ

- Schémata posloupností

DEFINICE INFORMAČNÍHO MODELU

- Objektové pojetí
- Příklady objektů, tříd, stavů...

PRAVIDLA

- Popis pravidel
- Definice pojmů

Předpoklady a z nich plynoucí vlastnosti

- Převod dokumentů může zahrnovat ruční zpracování nebo dlouhé časové prodlevy (př. rozhodování o převzetí, karanténa) – není nutná rychlá odezva
- Během zpracování převodu může být rozhodnuto, že budou převedeny jen některé ze zamýšlených dokumentů – mechanismy pro předčasné ukončení přenosu
- Datový model “Dokumentu” se může značně lišit mezi jurisdikcemi – flexibilní reprezentace dokumentu: hierarchická struktura objektů
- Metadata spojená s dokumentem se mohou značně lišit mezi oblastmi použití a mezi aplikacemi – flexibilita připojitelných metadat
- Možné varianty převodu péče: např. zda se po převodu zničí zdrojová data u původce, přenos odpovědnosti za správu dokumentů při jejich fyzickém ponechání na původním místě...
- Možnost výskytu chyb, ztrát – mechanismy zotavení z chyb, např. při ztrátě dokumentů během převodu

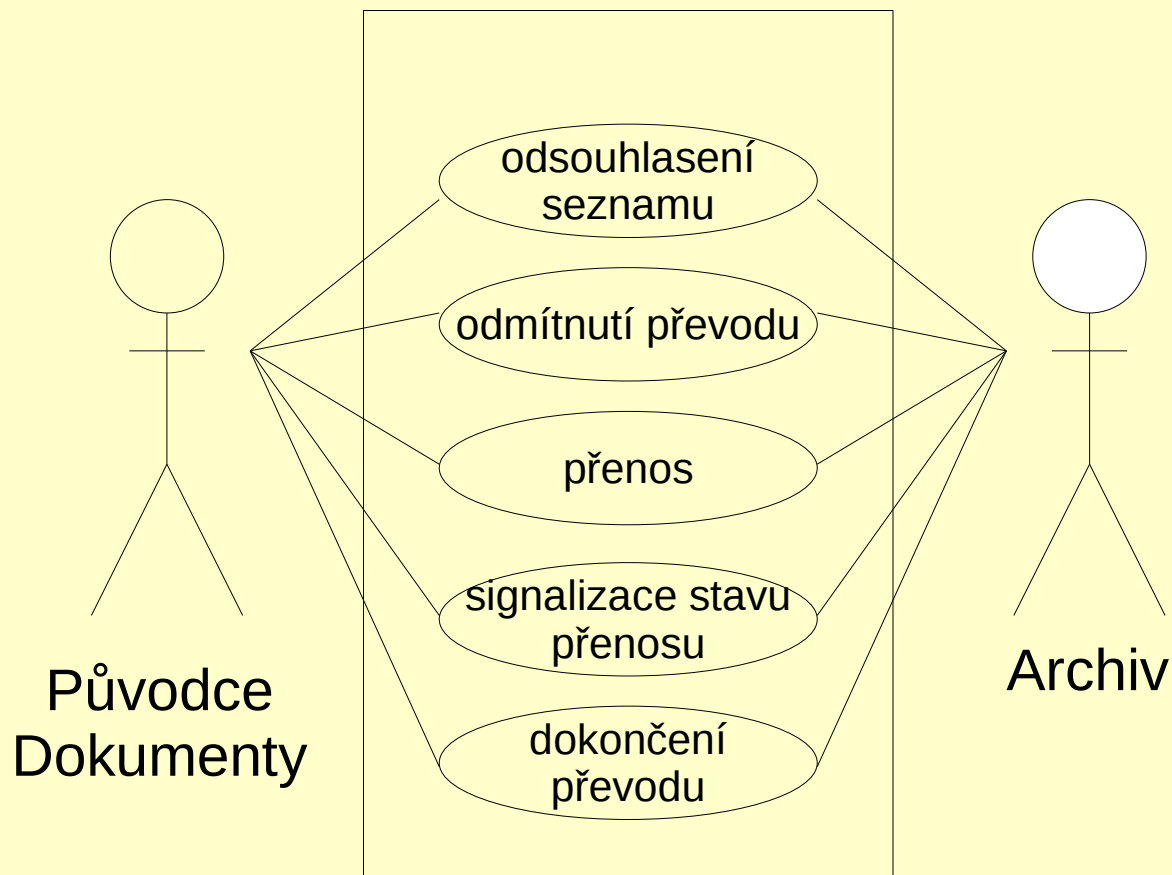
Co norma nedefinuje:

- jednání nebo správu přenosu mezi původcem a archivem na organizační úrovni
- právní aspekty přenosu, které závisejí na dohodě mezi stranami a/nebo národní legislativě
- administrace přenosové relace
- procesy mezi více než dvěma stranami
- definici záznamu nebo organizaci záznamů
- formáty dat, ve kterých archiv přijímá obsah dokumentů
- množiny metadat přenášených s dokumentem kromě minimální množiny použité pro přenos
- fyzické mechanismy, nízkoúrovňové protokoly

Převod digitálních dokumentů

Scénář převodu dokumentů

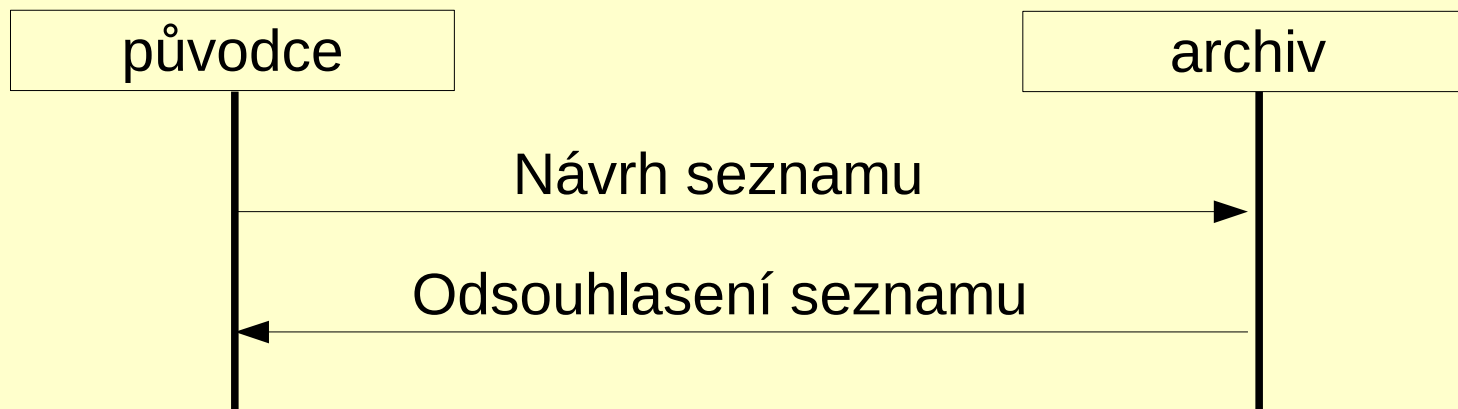
Osoby: Původce, Archiv (ve smyslu OAIS)

Definice informačních toků

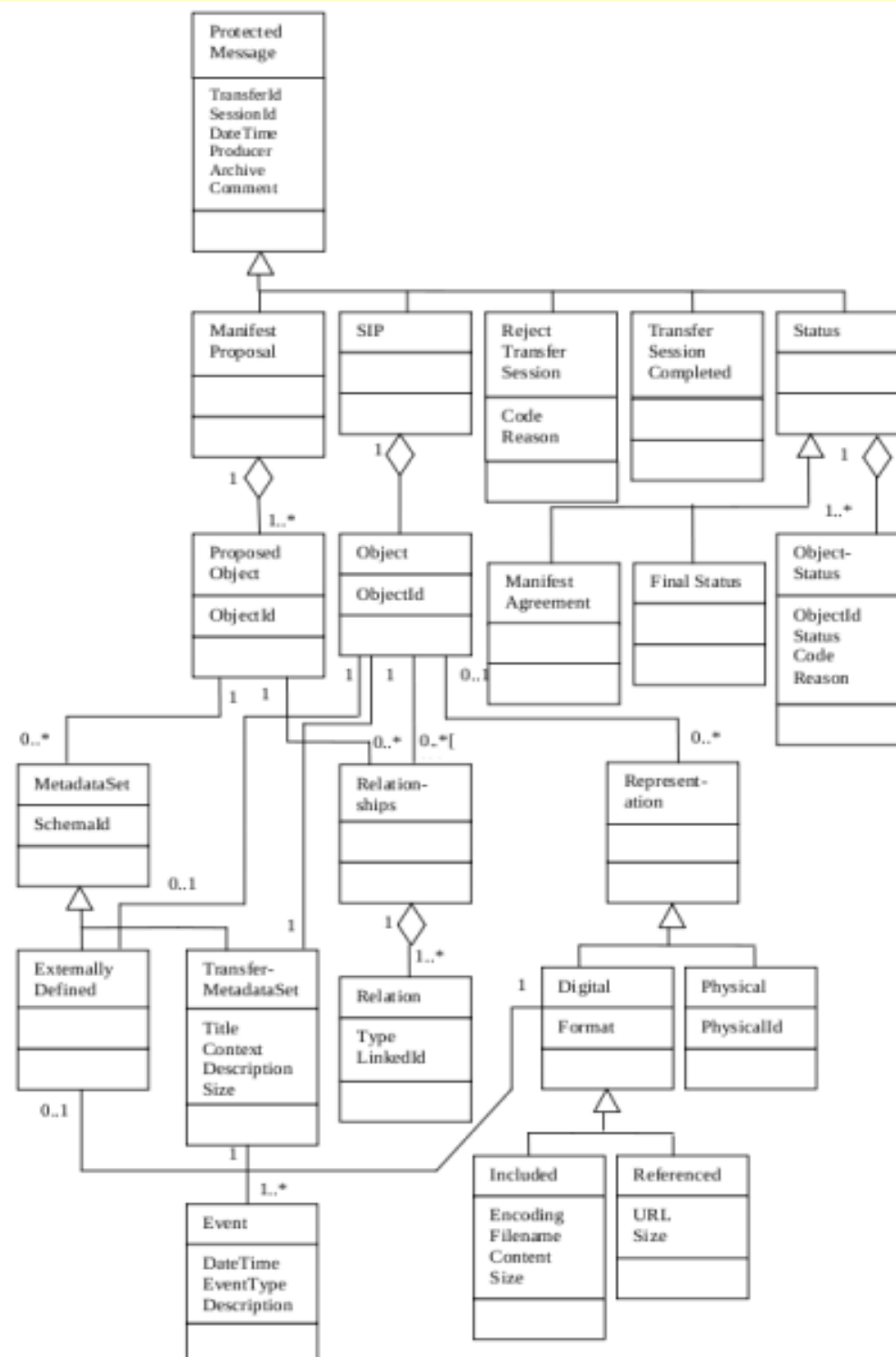
Časové diagramy akcí, příklad

Časový diagram odsouhlasení seznamu dokumentů k převodu navrženého původcem

Informační model

- Diagram – viz obr.
- Seznam a popis tříd

Pravidla (zestručněná, příklad)

Určují, co může/musí následovat v určité situaci

1. TransferId element

Všechny zprávy v jedné přenosové relaci mají stejný prvek TransferID. Několik relací na základě téže dohody může mít též TransferID. Zprávy s neplatným TransferID budou vyřazeny.

2. SessionId element

3. ObjectId element

Objekt bude representován tímž identifikátorem ve zprávách návrhu seznamu, SIP a potvrzení stavu

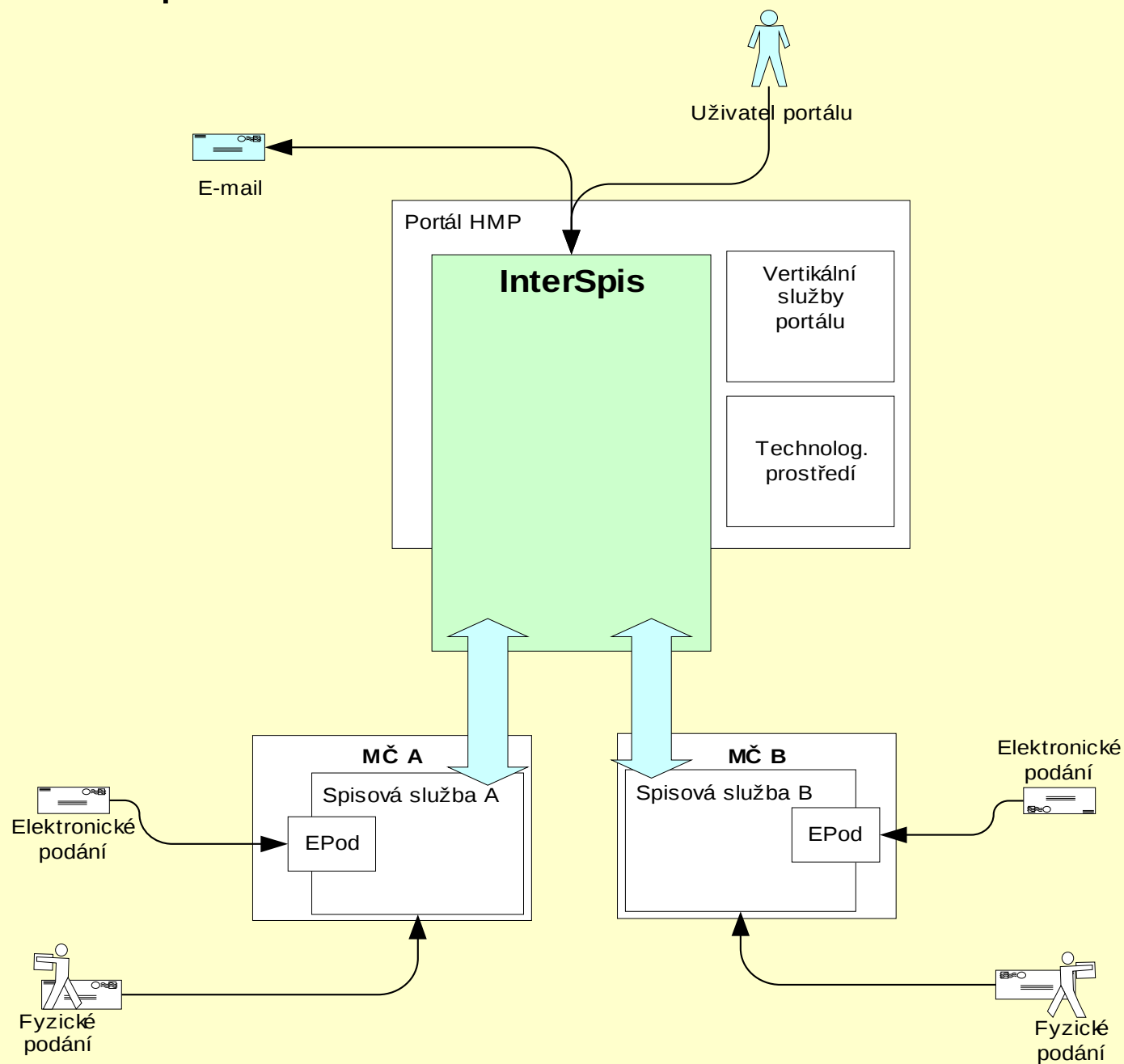
4. Manifest Proposal

Jestliže je obdržena duplicitní zpráva Návrh seznamu, musí být vrácena i duplicitní odpověď.

5. až 23... atd.

Dokument je zakončen výčtem definic použitých pojmů

Praxe - příklad

Závěr

Návrh standardu popisuje pomocí modelu převod správy digitálních dokumentů mezi entitami („původcem“ a „archivem“). Standardní postup by měl zajistit spolehlivost tohoto procesu, včetně zotavení z možných chyb, a zabránit tak problémům při převodu a ztrátám jak pokud jde o dokumenty, tak zbytečným ztrátám např. finančním.

Děkuji za pozornost.

Bohumil Chalupa
bohumil.chalupa@nacr.cz